

PRIMORČEV UDARAC STRUCI, DECENTRALIZACIJI I SINDIKATIMA
(Primjedbe SZHŠ Preporod na Prijedlog Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnim školama i srednjoškolskim ustanovama)
Press-materijal

1. Smanjenje utjecaja struke u upravljanju

Nakon tri godine ponovno se redefinira broj i sastav školskog odbora. Povećava se broj članova školskog odbora sa 7 na 9, ali se smanjuje utjecaj nastavnika i stručnih suradnika u školskom odboru. Osnivač škole, jedinice lokalne i regionalne samouprave, u školski odbor imenuje 3 člana, a ured državne uprave 2 člana. S ukupno 5 članova ostvaruje se odlučujući utjecaj na donošenje odluka. Osnovni zadatak školskog odbora je donošenje i analiza ostvarenja plana i programa rada škole. Iako se radi o visoku stručnoj problematici iz područja odgoja i obrazovanja većinski, a time i presudan utjecaj na sve bitne odluke u školi, imat će tzv. vanjski članovi školskog odbora. Zaposlenicima škole, s visoku stručnom naobrazbom iz područja rada i djelovanja odgojno-obrazovne ustanove oduzima se svaka mogućnost presudnog utjecaja na donošenje svih važnih odluka, pa i odluka koje se tiču budućnosti njihovih radnih mjesta. Situacija je tim tragičnija kada se zna da u školskim odborima baš kao predstavnici politike sjede nerijetko i osobe s nikakvom ili niskom stručnom spremom. Ovo je rješenje definitivni poraz kompetentnosti i stručnosti i prepuštanje škola na milost i nemilost lokalnim političkim moćnicima nerijetko problematične stručnosti, a da druge kvalitete i ne spominjemo. Političari, ma s koje strane dolazili u školski odbor, zainteresirani su za rad škola jedino kroz svoj utjecaj na rješavanje dvaju pitanja, pitanje imenovanja ravnatelja i utjecaj na zapošljavanje.

Prijedlozi:

- 1. Školski odbor broji 7 članova (3 člana stručno tijelo ustanove-učiteljsko, 1 člana radničko vijeće-većinski sindikat, zakonska obveza i 3 člana ostali – roditelji i osnivač) čime bi se osiguralo zastupanje interesa svih sudionika u odgojno-obrazovnom procesu, ali i većinski utjecaj struke na račun politike.**

Alternativa: *Ako se prednost u broju članova školskog odbora daje predstavnicima politike pred zaposlenicima škole (struka) onda bi se Zakonom trebalo urediti da se o pitanjima kao što su donošenje školskog kurikulumuma ili donošenje godišnjeg plana i programa odlučuje na stručnom-nastavničkom vijeću.*

- 2. Neprihvatljivo je imenovanje članova školskog odbora iz sastava roditelja i zaposlenika, stručnih vijeća (politička podobnost, a ne stručnost) od strane osnivača. Osnivač može imenovati samo članove koji zastupaju interese osnivača .**
- 3. Utvrditi točno razloge zbog kojih osnivač može odbiti prijedlog statusa ustanove. Neprihvatljivo je prihvaćanje statuta uvjetovati izborom određene osobe za predsjednika školskog odbora.**

2. Nova centralizacija u upravljanju

Nakon cijelog jednog desetljeća u školstvo se vraća famozni institut suglasnosti na imenovanje ravnatelja. Davanje suglasnosti školskim odboru na izbor ravnatelja ne nepovjerenje osobama kojima se dalo pravo i odgovornost za uspješno vođenje , organizaciju i rad ustanove. Stvaranjem trijumvirat, sastavljen od državnog tajnika, ravnatelja uprave i ravnatelja prosvjetne inspekcije, koji će odlučivati o svakoj osobi koja se natječe za ravnatelja je davanje takve moći koja se neće moći uspješno kontrolirati od pritiska svi zainteresirani (lokana politika, državna politika, zaposlenici škole, roditelji itd.) Ovakav institut ima smisla samo u slučajevima zakazivanja institucija ili školskog odbora u procesu smjene ravnatelja.

Predlažemo: *Ravnatelja imenuje i razrješava školski odbor na prijedlog institucija utvrđenih ovim zakonom.*

Ako na pokretanje prijedloga za razrješenje ravnatelja školski odbor ne donese pravovremeno odgovarajuću odluku, ravnatelja može razriješiti ministar na prijedlog instituta u predloženom sastavu (državni tajnik, ravnatelj uprave i ravnatelj prosvjetne inspekcije).

3. Razvlašćivanje sindikata

Najproblematičnije rješenje, s pozicije interesa sindikata za sadržaj ovog zakona, odnosi se na potpuno oduzimanje sindikatima ili socijalnim partnerima svake mogućnosti utjecaja na opseg i sadržaj tjedne norme nastavnika i stručnih suradnika. Umjesto da se i u srednjim školama pitanje norme rada zaposlenika po pojedinim radnim mjestima (rada, radnih zadatak i radnog vremena) rješava kolektivnim ugovorima (jedno od najvažnijih stečevina demokratski uređenih društava) i uvrsti u zakon kao obveza ministru se daju neograničene ovlasti u manipuliranju radnim vremenom odgojno-obrazovnih radnika koji iz dana u dan postaju sve opterećeniji.

Predlažemo: *Norma rada i opis radnih mjesta zaposlenika u osnovnim školama i srednjoškolskim ustanovama uređuju se kolektivnim ugovorima sa socijalnim partnerima.*

4. Pravo na zadržavanje radnog mjesta

Prijedlog zakona isključuje sve zaposlenike, osim učitelja, da imaju pravo nastaviti rad na radnim mjestima koji su ispunjavali uvjete prema prethodnim zakonima. Kako se u ovim ustanovama nalazi niz zaposlenika koji su po postojećim zakonima ispunjavali uvjete za obavljanje poslova i zadataka svog radnom mjesta pravo na nastavak rada treba proširiti na sve zaposlenika (tajnike škola, kuharice, kućne majstore i slično).

Predlažemo: *Svaki zaposlenik zatečen na radnom mjestu na neodređeno vrijeme ima pravo nastaviti s obavljanjem poslova i zadataka tog radnog mjesta ako su, do stupanja na snagu ovog zakona ispunjavali uvjete za obavljanje tih poslova.*

5. Materijalna prava radnika

Loše desetogodišnje iskustvo sa srednjoškolskim ustanovama o financiranju dijela ugovornih prava preko ureda držane uprave, troškovi prijevoza zaposlenika, pokušava se prenijeti i na osnovne škole. Kako je osnovnih škola daleko više od srednjoškolskih ustanova i nalaze se u nerazvijenijim područjima to će se proporcionalno uvećati i problemi izvršavanja ugovorenih obveza. Nastat će nepotrebni sporovi i dodatni sudski i odvjetnički troškovi.

Predlažemo: *Sva materijalna prava zaposlenika ugovorena kolektivnim ugovorima osiguravaju se državnim proračunom.*